



Θέμα 3^ο : Σάββατο 26 / Κυριακή 27 Οκτωβρίου 2024

Η ΑΓΑΠΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην εθνική γιορτή της πατρίδας μας θα θυμηθούμε το ηρωικό έπος του 1940 και θα τιμήσουμε τους ήρωες που θυσιάστηκαν για το ιδανικό της αγάπης στην πατρίδα. Η αγάπη στην πατρίδα είναι έμφυτη στον άνθρωπο και αποτελεί μία από τις πανανθρώπινες αξίες που συναντούμε ήδη από τα αρχαία χρόνια.

«**Ουδέν γλυκύτερον πατρίδος**»! Τίποτε δεν είναι γλυκύτερο από την πατρίδα, έλεγε ο Οδυσσέας καθώς νοσταλγούσε την πατρίδα του, την Ιθάκη.

«**Ουδέν γλυκύτερον πατρίδος**»!, λέγει και ένας μεγάλος Άγιος της Εκκλησίας μας, ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, για να επισημάνει το σεβασμό και την αγάπη στην πατρίδα.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Είναι όμως σωστό να υπάρχουν σύνορα και πατρίδες; (...)

Μακάρι να μην υπήρχαν σύνορα και να ζούσαμε όλοι αγαπημένοι. Είναι όμως δυνατόν αυτό από τη στιγμή που ο άνθρωπος έχει μολυνθεί από την αμαρτία και τον εγωισμό που δημιουργεί ιδιοτέλειες και συμφέροντα;...

Η ίδια η Αγία Γραφή, που τονίζει όσο κανείς άλλος την αδελφοσύνη των ανθρώπων και των λαών, μας πληροφορεί 1.500 χρόνια π.Χ.: «Ότε διεμέριζεν ο Ύψιστος έθνη, ως διέσπειρεν υιούς Αδάμ, έστησεν όρια εθνών κατά αριθμόν αγγέλων Θεού» (Δευτ. λβ' 8). Δηλαδή ο Θεός καθόρισε στα έθνη τις χώρες στις οποίες θα κατοικούν. Ο ίδιος όρισε τα όριά τους, τοποθετώντας και φύλακες αγγέλους για να τα προστατεύουν.

Το ίδιο επανέλαβε και ο απόστολος Παύλος στην ομιλία του προς τους Αθηναίους στον Άρειο Πάγο υπογραμμίζοντας το γεγονός ότι ο Θεός δημιούργησε από ένα αίμα και από το ίδιο πρωτόπλαστο ζευγάρι όλα τα έθνη των ανθρώπων για να κατοικούν στη γη, «ορίσας προστεταγμένους καιρούς και τας οροθεσίας της κατοικίας αυτών» (Πραξ. ιζ' 26). Δηλαδή ο ίδιος ο Θεός με την πρόνοιά Του όρισε και προσδιόρισε προαιωνίως για καθένα από τα έθνη αυτά τις ακριβείς χρονικές περιόδους για την εμφάνιση και εξαφάνισή τους, καθώς και τα σύνορα της κατοικίας τους. **Όλοι λοιπόν ανήκουμε σε κάποια πατρίδα.**

2. Κι εμείς που είμαστε χριστιανοί και διδάσκουμε την αγάπη που αγκαλιάζει όλο τον κόσμο, πως μπορούμε να μιλάμε για αγάπη στην πατρίδα μας; (...)

(Στο σημείο αυτό θ' αναφέρουμε τρεις βασικούς λόγους, που θεμελιώνουν το δικαίωμά μας να αγαπούμε την πατρίδα μας.)

Η αγάπη στην Πατρίδα...

α) Είναι έμφυτη σε κάθε άνθρωπο

Όπως είναι έμφυτη η αγάπη προς τους γονείς, έτσι κι η αγάπη προς την πατρίδα είναι βαθιά χαραγμένη μέσα στην ψυχή κάθε ανθρώπου. Σύμφωνα με τον **μεγάλο Διδάσκαλο του Γένους μας, Κωνσταντίνο Οικονόμο τον εξ Οικονόμων (1780-1857)**, «*Πατρίδα είναι ο τόπος όπου ο άνθρωπος*

για πρώτη φορά αντικρίζει τον ήλιο να λάμπει... ο τόπος που πρωτογνωρίζει τα πρόσωπα των γονέων του και ακούει τη γλυκιά τους φωνή. Στην πατρίδα μαθαίνει τη γλώσσα των πατέρων του και τους νόμους τους πατρικούς. Σ' αυτήν παραλαμβάνει από τους προγόνους του και μεταδίδει στους απογόνους του τη λαμπάδα της ζωής με την οποία κρατείται άσβεστη η σειρά του Γένους...». Τι πιο φυσικό λοιπόν να αγαπάει κανείς τον τόπο που γεννήθηκε και μεγάλωσε!

Οι αρχαίοι Έλληνες ανέβασαν τόσο ψηλά την αγάπη αυτή, ώστε να τους ακούμε να λένε με το στόμα του σοφού **Σωκράτη**: «Μητρός τε και πατρός και των άλλων προγόνων απάντων τιμιώτερον εστιν η πατρίς και σεμνότερον και αγιώτερον...». Δηλαδή η Πατρίδα βρίσκεται σε ανώτερη θέση και από τη μητέρα και από τον πατέρα και απ' όλους τους άλλους προγόνους και είναι απ' όλους αυτούς άξια περισσότερης τιμής και σεβασμού.

β) Αποτελεί χρέος ευγνωμοσύνης για κάθε Έλληνα

Αν σε κάθε άνθρωπο είναι έμφυτη η αγάπη προς την πατρίδα, πολύ περισσότερο για εμάς η αγάπη στην πατρίδα μας την Ελλάδα, αποτελεί χρέος ιερό, διότι:

- ❖ Η χώρα μας, έκτισε τον Παρθενώνα και την Αγια-Σοφιά, σύμβολα πολιτισμού με παγκόσμιο κύρος και διαχρονική αξία... Γέννησε τη δημοκρατία και ανέθρεψε μεγάλες μορφές του ανθρωπίνου πνεύματος σε κάθε τέχνη και επιστήμη...
- ❖ Η γη της ποτίστηκε με το αίμα αγίων Μαρτύρων και αγιάστηκε από το πέρασμα αγίων Αποστόλων, φωτισμένων Ιεραρχών, ταπεινών Οσίων και Ασκητών...
- ❖ Εδώ φυτεύτηκε το Περιβόλι της Παναγίας, το Άγιον Όρος, όπου αγιασμένες ψυχές κρατούν αναμμένο το καντήλι της προσευχής αιώνες τώρα... Εδώ συναντάς μεγαλόπρεπους ιερούς ναούς και ταπεινά ξωκκλήσια, όπου οι πιστοί ενώνουν τις καρδιές τους σε ύμνους δοξολογητικούς και ικετευτικές δεήσεις...

Πώς να μην αγαπούμε αυτή την ευλογημένη χώρα;

Ο γέροντας Παΐσιος έλεγε με τον απλό και φωτισμένο λόγο του: «Τέτοια κληρονομιά που μας έχει αφήσει ο Χριστός δεν έχουμε δικαίωμα να την εξαφανίσουμε στις μέρες μας. Θα δώσουμε λόγο στον Θεό. Εμείς, το μικρό αυτό έθνος, πιστέψαμε στον Μεσσία, μας δόθηκε η ευλογία να διαφωτίσουμε όλον τον κόσμο... Την Ορθοδοξία μας ως Έλληνες την οφείλουμε στον Χριστό και στους αγίους Μάρτυρες και Πατέρες της Εκκλησίας μας. Και την ελευθερία μας την οφείλουμε στους ήρωες της Πατρίδας μας, που έχυσαν το αίμα τους για μας. Αυτήν την αγία κληρονομιά οφείλουμε να την τιμήσουμε και να τη διατηρήσουμε και όχι να την εξαφανίσουμε στις μέρες μας. Είναι κρίμα να χαθεί ένα τέτοιο έθνος!».

3) Είναι εντολή Θεού για κάθε πιστό χριστιανό

Σε πολλά σημεία στην Αγία Γραφή τονίζεται η αγάπη στην Πατρίδα. Είναι χαρακτηριστική η επιθυμία των αγίων ανδρών της **Παλαιάς Διαθήκης**, όπως του Ιακώβ και του Ιωσήφ, να μεταφερθούν τα οστά τους και να ταφούν στη χώρα των Πατέρων τους, τη γη Χαναάν.

Και στην **Καινή Διαθήκη** έχουμε κορυφαία παραδείγματα φιλοπατρίας.

- ❖ **Ο απόστολος Παύλος**, αν και είχε ταχθεί στο έργο της διαδόσεως του Ευαγγελίου σε όλα τα έθνη – γι' αυτό άλλωστε ονομάστηκε «απόστολος των εθνών» – εντούτοις ποτέ δεν ξέχασε τους συμπατριώτες του και συχνά τόνιζε την εθνικότητά του (Πραξ. κα 39, κβ 3). Μάλιστα σε τόσο υψηλό σημείο έφτανε η αγάπη και το ενδιαφέρον του για τους ομοεθνείς του, ώστε

να γράφει τους εξής συγκινητικούς λόγους: *Θα ευχόμουν εγώ, που τίποτε δεν θα μπορούσε να με χωρίσει από τον Χριστό, να χωρισθώ απ' Αυτόν για πάντα, εάν ήταν δυνατόν να γίνει αυτό, για χάρη των αδελφών μου Ιουδαίων, οι οποίοι είναι φυσικοί συγγενείς μου* (Ρωμ. θ 3).

- ❖ Το αζεπέραστο όμως υπόδειγμα αγάπης προς την πατρίδα είναι **ο Κύριος Ιησούς Χριστός**, ο Οποίος κατά την επίγεια ζωή και δράση Του έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την πατρίδα Του και τη σωτηρία του Ισραήλ. Αυτό φαίνεται ιδιαίτέρως σε δύο συγκινητικές στιγμές: Μία ήταν η κραυγή πόνου και λύπης για την αγαπημένη Του πατρίδα: *«Ιερουσαλήμ Ιερουσαλήμ... ποσάκις ηθέλησα επισυνάξει τα τέκνα σου ον τρόπον όρνις την εαυτής νοσσιάν υπό τας πτέρυγας, και ουκ ηθελήσατε!»* (Λουκ. ιγ 34). Πόσο θα ήθελα, αναφωνεί, να συμμαζέψω τα παιδιά σου με τη στοργή που έχει η κλώσα καθώς μαζεύει το πλήθος των μικρών πουλιών της για να τα προστατεύσει κάτω από τις φτερούγες της! Και η άλλη ήταν η στιγμή που δάκρυσε καθώς εισερχόταν θριαμβευτικά στην αγία Πόλη. Όταν πλησίασε και είδε την πόλη Ιερουσαλήμ, τον έπιασαν λυγμοί και έχυσε άφθονα δάκρυα γι' αυτήν, διότι γνώριζε το οικτρό τέλος που θα είχε εξαιτίας της απιστίας της...

Αλλά και οι **άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας** συνιστούν την αγάπη και την τιμή στην Πατρίδα. Ο **Μέγας Αθανάσιος** όταν ανακλήθηκε από την εξορία, χάρηκε ιδιαίτερος διότι ξαναβρήκε *«την Πατρίδα ομού και την Εκκλησίαν»*. Ο **άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος** γράφει σε μία επιστολή του: *«Είναι γνώρισμα των ευσεβών ανθρώπων να τιμούν τη μητέρα τους. Κάθε άνθρωπος έχει διαφορετική μητέρα. Κοινή μητέρα όλων είναι η Πατρίδα»* (PG 37, 77). Ας μην ξεχνούμε επίσης ότι ο τόσο γνωστός μας ύμνος **«Τη Υπερμάχω»** έχει γραφεί με αφορμή ένα γεγονός θαυματουργικής προστασίας και σωτηρίας της πατρίδας, δηλαδή τη σωτηρία της Κωνσταντινουπόλεως από τους Αβάρους εισβολείς κατά τον 7ο αιώνα.

ΜΙΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΗ

Βέβαια, αγάπη στην Πατρίδα δεν είναι ούτε ο φανατισμός, ούτε οι ακρότητες που εκδηλώνουν κάποιοι εθνικιστές, ούτε οι εκδηλώσεις ρατσισμού ή ξενοφοβίας οι οποίες αποτελούν εκδηλώσεις εντελώς ξένες προς το πνεύμα του γνήσιου πατριωτισμού. Άλλο πράγμα πατριώτης και άλλο εθνικιστής. Ο εθνικιστής αγαπά την πατρίδα του αλλά μισεί όλες τις άλλες πατρίδες. Ο πατριώτης αγαπά την πατρίδα του και σέβεται το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να αγαπά την δική του πατρίδα. Αυτή είναι η διαφορά.

Ακούστε ένα συγκινητικό παράδειγμα μιας Ελληνίδας μητέρας μετά τον πόλεμο του 1940, όπως το διηγήθηκε ο Γερμανός συγγραφέας Έρχερτ Κέσνερ. Θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε αυτό το βασικό σημείο.

«Στα 1952 πήγα για πρώτη φορά μετά τον πόλεμο στην Αθήνα. Η γερμανική πρεσβεία όταν άκουσε πως είχα πρόθεση να πάω στην Κρήτη τότε, μου συνέστησε επειδή ήταν πάρα πολύ νωρίς και ακόμα οι πληγές από τη γερμανική κατοχή ανεπούλωτες, να λέω πως είμαι Ελβετός. Αλλά εγώ ήξερα τους Κρήτες. Από την πρώτη στιγμή είπα πως ήμουν Γερμανός και όχι μόνο δεν κακόπαθα αλλά ξανάζησα παντού όπου πέρασα τη θρυλική κρητική φιλοξενία. Ένα σουρούπο καθώς ο ήλιος βασίλευε, πλησίασα το γερμανικό νεκροταφείο, έρημο με μόνο σύντροφο τις τελευταίες ηλιαχτίδες. Έκανα όμως λάθος. Υπήρχε εκεί μέσα μία ζωντανή ψυχή, μία μαυροφορεμένη γυναίκα. Με μεγάλη

μου έκπληξη την είδα να ανάβει κεριά στους τάφους των Γερμανών νεκρών του πολέμου και να πηγαίνει μεθοδικά από μνήμα σε μνήμα. Την πλησίασα και τη ρώτησα:

–Είστε από εδώ;

–Μάλιστα, μου λέει.

–Και τότε γιατί το κάνετε αυτό; Οι άνθρωποι αυτοί σκότωσαν τους Κρητικούς.

Απαντάει λοιπόν η γυναίκα:

–Παιδί μου, από την προφορά σου φαίνεσαι ξένος και δε θα γνωρίζεις τι συνέβη εδώ στα '41 με '44. Ο άντρας μου σκοτώθηκε στη μάχη της Κρήτης και έμεινα με το μονάκριβο γιο μου που τον πήραν οι Γερμανοί όμηρο στα 1943 και πέθανε σε στρατόπεδο συγκεντρώσεως στο Σαξενχάουζεν. Δεν ξέρω πού είναι θαμμένο το παιδί μου, ξέρω όμως πως όλα τούτα ήταν τα παιδιά μίας κάποιας μάνας σαν και μένα και ανάβω στη μνήμη τους επειδή οι μάνες τους δεν μπορούν να έρθουν εδώ κάτω. Σίγουρα μία άλλη μάνα θα ανάβει το καντήλι στη μνήμη του δικού μου γιου εκεί!».

Και σημειώνει ο Κέσνερ: «Αυτή η απάντηση μόνο στην Ελλάδα θα μπορούσε να δοθεί!».

Βλέπετε παιδιά, πόσο ανώτερος γίνεται ο άνθρωπος με την αγάπη;... Αυτό που έχει αξία δεν είναι η επίδειξη δύναμης και η βία, αλλά η αρετή, η εφαρμογή του θελήματος του Θεού, και κυρίως η αγάπη, που μας εξομοιώνει με τον Θεό και συγκινεί τις καρδιές όλων των ανθρώπων

Εμείς οι Έλληνες, έχουμε πολύτιμη κληρονομιά τον ελληνορθόδοξο πολιτισμό μας. Έναν πολιτισμό που προβάλλει την έννοια της φιλοξενίας και την κορυφαία αρετή της αγάπης.

ΣΥΝΘΗΜΑ:

Η πατρίδα μας έχει ανάγκη από αληθινούς και γνήσιους πατριώτες. Από νέους που η καρδιά τους χτυπά για Χριστό και Ελλάδα.

Να αγαπούμε την Ελλάδα μας, την τόσο ευλογημένη από τον Θεό και την τόσο δοξασμένη.

Να σεβόμαστε απόλυτα και τις πατρίδες των ξένων συνανθρώπων μας.

«Ουδέν γλυκύτερον πατρίδος» (Αγ. Ιω. Χρυσόστομος, *Εις Ανδριάντας Β*, PG 49, 36)